

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Melyben: Vidéken:
Egy héra. . . . I kor. Egy héra. . . I kor. 50 HLL.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:

MEGEDŰS LORÁNT.

Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECZEN,

Piac-utca 47. és 48. szám.

Az osztrák ipar sleppjében.

Debreczen, augusztus 31.

A gyenge és alig lát-raálló magyar iparnak és gyáriparnak igen kilátástalan nálunk a talaja. Többféle csapás sújtja. Egyrészt a magyar vevőközönség hihetetlen külföld-imádása, amit se ankét, se védő-egyesület, se tulipánvirág nem birt idáig kellő mértékig letörni, másrészt az a hivatalos éhhetetlenség, hogy ne mondjuk bárgyuság, amely mindig ott táncol a „Gesamm'monarchia“ hóbortos ködképeinek árnyékában és nem keresi a speciális magyar érdekeknek az őket megillető külön kielégítést.

Ismét tudunk egy példát erre.

Arról van szó, hogy Belgium, ez a csodás erejű ipari állam, a csak tavaly oly nagy sikerrel megtartott liége-i nemzetközi kiállítás után, jövő évre újból és pedig nagyobbarányú ipari kiállítást rendez, ezuttal *Bruxellesben*, ahova máris szíves szóval meghívta a világ minden számottevő államát, kérve a nemzetközi kiállítás ipari versenyében való szíves részvételüket. A belga kormány meghívását tudomásul vettek és részvételüket a kiállításon megígérték a művelt világ összes haladott és kevésbé haladott államai.

De mit tett Magyarország? A hiva-

talos és félhivatalos és az „ipari tag előtörökő Magyarország hallgat és a kiállításra nem vesz részt. Miért? Talán nem érzi elég erősnek, elég kifejtetnek meglévő iparágait, hogy a nemzetközi versenyben szégyen nélkül megmérkőzhessenek? Hiszen a magyar ipar sok bajjal, gondal küzködő derék képviselői már ismételt és ismételt kimutatták, hogy *birják és állják a külföldi versenyt* és hogy ipartermékeikkel szégyenre éppenséggel semmi okuk sincs. Hogy tovább ne menjünk, ott van a *parisi világkiállítás* példája is, ahol aránylag a *legtöbb* kiüntetést a magyar ipar képviselői vitték el.

Mi tehát az ok? Mi lenne más, mint a magyar éhhetetlenség, amely Ausztria sarkában kullog, kodusmódra és járszalagon vezetett. Mert Ausztria akármilyen okból és akármilyen célból nem is vesz részt egy nekünk tetsző, nekünk előnyös és hasznossá válható kiállításra, azért még Magyarországnak nem kellene hasonló álláspontot elfoglalnia, hanem annál inkább, hogy bebizonyítsa egyrészt sokszor hánytorgatott és a külföldön alig ismert közjogi önállóságát, másrészt gazdaságilag is kulturális fejlettségét: kettős kötelessége lenne hivatalos életszerveinek teljes harcba vivésével ilyen nagy nemzetközi kiállításra ön-

álló államiságának tiszteletreméltó színei alatt megjelenni. Megjelenni még sulyos áldozatok árán is, mert az ott föltalálható nemzetközi verseny érdekharcából ismert, esetleg jobban megbecsülten is kikerülhet a magyar nevezet és a nagy külföld címzéseit hovatovább abszolúte nem zavarná az „Austriehe“ szócscsa, ha a már így ismertté lett „Hongrois“-ba szándékozna írásait intézni. De ezek külsőségek, de azért küldtük előre szándékosan, mert hiszen a külsőségeken rágódtunk már évszázadok óta, azért sem azokban, sem a lényegben nem mehattunk előre. Most még egy újabb nyavalya rágja a közösség rosszul fizető tökéjét: az opportunitás. De ha még a legmagasabb politikai szempont is diktálná ezt, vajjon nem ugyanazzal tartoznék akkor velünk szemben Ausztria is? De hol tartja be ezt a mértéket? Seholy és soha. Csak a magyar olyan gyöngye, olyan tehetetlen és éhhetetlen, hogy úgy táncol, ahogy a szomszédban füttyülnek és még akkor is táncol, amikor ezáltal a saját vetését gázolja is le.

A hivatalos Magyarország nem készült a belga kiállításra, az már bizonyos, de hogy az arra hivatott magyar ipari körök is tüntessenek-e a távolmaradással, azt végezzék el zsebük és ér-

A művész felesége.

Írta: Knut Eriksen.

Brendel Félix nem tudott róla. Nem tudott róla senki. Carlotta két év óta elkövetett minden tőle telhetőt, hogy eltávolítsa a világtól azt, ami a legborzasztóbb. Miatta, az ura miatt. Mindig benne élt, mint a rossz lelkiismeret, az attól való félelem, hogy egykor megegyezhetné szenvedéseit ez a derült lelkű, minden gondját elvető művészember. Nem az a gondolat rágódott szívében, hogy nemsokára a valószínűleg borzasztó kínok közt meg kell halnia, hanem az, hogy mennyire kétségbe fog esni ravatalánál. Ha arra gondolt, pedig sokat gondolt rá, botor önvád vett erőt lelkén. Hogy oly szörnyű fájdalmat okozzon neki! Neki, ki lelkének minden idegszállával ragaszkodott hozzá, ki mindennap újból és újból bebizonyította, hogy életörömeinek, alkotóerejének, képzeletének, elpusztíthatatlan reményeinek egyetlen forrása csak ő!

Soha sem jutott eszébe Carlottának, hogy ő volt az, kit áldozatra szántak. Sohasem gondolta azt: „Ha Félix hazánban, Oszországban, a verőfényes Nápolyban marad velem, ha tekintettel lett volna

gyarló egészségemre és nem hozott volna ide, e zord éghajlat alá, — sohasem betegedtem volna meg.“

Es ha valaki azt merte volna mondani neki: „Ha nem kényszerítettek volna e gondal és nélkülözésekkel teljes életre, ha olyan ferfinoz mentel volna feleségül, aki bőségesen gondoskodott volna rólad, mint a hogy kötelessége is, akkor még most is tulusapongó, vidám asszony volnál.“ A beteg, a halálnak szánt nő villámzó szemmel így felelt volna neki:

— Félix elkövetett minden tőle telhetőt, Félix küzdött és nélkülözött miattam; ő a legjobb, legnemesebb és legderekabb férfiú, senkivel sem lettem volna oly boldog, mint vele!

De nem volt senki, a ki így beszélt volna vele. Senkisémet tudott titkos aggodalmáról, mert senkisémet törődött azzal a két emberrel, kik két év óta éltek egészen csak maguknak, szöveggették álmaikat a boldogságról és dicsőségről s dolgoztak és éheztek ott fenn a padlásukban, melyet ők műteremnek mondtak.

Es csodálatos módon lelkesítették egymást a gond napjaiban, olyannyira igézetek állt egyikök a másikuknak, hogy a

lelki mámor egy neme tompította el bennök a testi éhség érzését.

Csak akkor voltak szomorúak, ha Félix kénytelen volt potom áron elvesztegetni egy-egy képét az ó város kis szibárus boltjában, vagy valamelyik butorkereskedőnek a kirakati lakószoba díszítésére. Iyenkor Carlotta nedves, majdnem szemrehányó szemmel nézett a falnak üresen maradt részére, mintha egy nemzedékről nemzedékre átöröklött Rafael-képtől kellett volna megválnia in ségében.

De Brendel Félixnek ma megstületett az eszméje életének főművéhez. A hajnali pirkadáskor hirtelen újjongva szökött ki ágyából és odaállt a nagy vászon elé, mely már hetek óta várta.

— Megvan! Megvan! — kiáltotta. — Végre! . . . Nagy lesz . . . hatalmas lesz . . . egy csapásra híres emberré fog lenni!

Es fúrge keze szédületes gyorsasággal vetette a szén-vázlatot a fehér alapra, színetet nem tartva, fáradhatatlanul hatalmas ihlet hatása alatt állva.

Esre sem vette, hogy Carlotta a háta mögé állt és lélekzetét visszafojtva nézte a rajz gyors bontakozását. Brendel Félix pedig félísten módjára, örvendő alkotó erejé-

„KOBRAK“

czipői kényelmesek, tartósak, elegánsak a viseletben. Iskola czipői a legjobbak

Kizárólagos raktár:

Debreczenben, Piac-u. 42

dekeikkel való helyes számvetések alapján. Mi azt hisszük és joggal, hogy a számvetés arra ösztökéli majd a magyar ipart, hogy ha nincs, aki gyámolítsa és irányítsa, ő maga ne legyen legalább elhetetlen. Mert egykönnyen megő ténhetik, hogy a szomszéd Ausztria, amely elvette kedvünket a „bivatalos” részvételtől, ilyenformán bizva a magáramaradottságában, „félhivatalosan” fog csak — de sikerrel — résztvenni a nemzetközi ipari versenyben, ami viszont egy újabb arculcsapását jelentené a magyar érdekeknek. De mi — talán nem is olyan helytelenül — azt sejtjük, hogy ez is valóban az eddig rejtett cél.

Magyarországnak ilyen kérdésekben végre, teljesen emancipálva magát osztrák befolyásolástól, közjogi állásának és speciális gazdasági érdekeinek megfelelően, önállóan kell elhatároznia, hogy melyik nemzetközi gazdasági versenyben, illetve kiállításban vesz részt. Ha Lemly cselekszik, közmondásos elhetetlenségéről tesz tanuságot.

A két millió körül.

Ellentét a miniszterek között.

Mi legyen a kulcs?

A „Városok Lapja” a következő feltevést közli: A multkoriban jelentették, hogy a belügyminiszteriumban már megállapodtak a városoknak szánt két millió korona felosztásának módjára nézve. Igen ám, de a pénzügyminiszterium nem tette magáévá a belügyminiszter elvi álláspontját s miként a legilletébb helyről értesültünk, oly nagy az ellentét a két miniszter álláspontja között, hogy egyhamar jában ezt aligha sikerül összeegyeztetni.

Most folyik az egyes szakminiszteriumok 1910. évi költségelirányzatának az összeállítása. Ennek kapcsán szövegre került a városok segélyezése s a segélyösszeg felosztásának a módzata is. A két miniszter aszkemberei között azonban nemesak megegyezés nem jöhetett létre, hanem oly ellentétes álláspontokat foglaltak el, hogy

nek könnyedségén, közben-közben így diadalmaskodott;

— Az lesz ám az élet, carissima!... Bársonyba, selyembe ö tőztetek!... Most már vége minden nyomorúságnak.

Es a haloványképű ifjú nő fájdalomtelt szemmel meredt a boldog emberre, mindkét kezét a mellére szorította és vértelen ajkai imát rebegtek titkon.

— Istenem, engedj még addig élnem, míg élvezi e művét. Ha meghaltam, nem fog alkotni többé.

Es ekkor életének minden emléke, hosszú képsorozat módjára végigvonult lelkén. Ugy tetszett neki, mintha egy albumban lapozgatna. Az első lapokat gyorsan lapozgatta. Semmi sem kötötte már szívét e rég elmúlt napokhoz. De aztán először merült fel a szeretett férfi alakja. S ekkor ő ámuló vágyba és álmodozásba merült.

Oh, ez aranyos napok!

De mit is mondott az orvos, kit egykor titkon felkeresett? Abban a komor, szürke épületben, messze a városon kívül, a szegény betegek rendelő órájában? — Oly óvatos volt, hogy álnévvel jelentkezett, nehogy megtudjon valamit Félix.

Fejének reménytelen bólintásával bocsátotta el az orvos. Emlékezete most visszacsúszott hazatérő útjára. Mint a gyermek, kit megbízással küldöttek valahová, mindegyre csak ezt a mondatot ismételte: Félixnek nem szabad észrevennie, Félixnek nem szabad észrevennie...

a felosztás kérdését kénytelenek voltak kikapcsolni és arra az időre halasztani, amikor az állami költségvetés összeállításával már elkészültek, ami pedig a nyert információk szerint csak szeptember közepére tehető. Így a két millió korona mikénti felosztásának a kérdését megtárgyaló miniszteriumi ankett, amelyről már említtettünk, csak szeptember közepén fog összeülni.

Nem állítjuk határozottan, de az az impresszió, hogy a belügyminiszterium azon elvi álláspontjával szemben, hogy a városok az állami teendők ellátására fordított költségeik arányában részesíttessenek a kárpótítás összegéből, — a pénzügyminiszter álláspontja az, hogy a tényleges szükség szerint adják az egyes városoknak a segélyösszeget, vagyis, hogy a részesedés kulcsul legfőképp a pótdadó százaléka tekintessék.

A fuzió akadályai.

Szterényi látogatása Andrásynál.

A belügyminiszter ragaszkodik a pluralitáshoz.

Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy a politikai körökben elterjedt hír szerint Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár vasárnap meglátogatta Andrássy Gyula gróf belügyminiszter Tiszadobon. Ezzel a hírrel kapcsolatban azt is beszéljük, hogy Szterényi legközelebb Klopodiára utazik, hogy Wekerle miniszterrel önközölje értekezést. Ha most még megemlítjük, hogy Szterényi csak a napokban volt Kossuthnál Karlsbadban és így Budapestre Apponyival már több ízben konferált, úgy bátran állíthatjuk, hogy Szterényi utazásainak és konferenciájának fontos politikai háttere van.

Ez a háttér még mindig a már annyiszor holtan hirdett fuzió. A most kormányon levő férfiak a fuzióra akarják alapítani Magyarország jövődi politikai sorsát. Hogy ez sikerülni fog-e, az a jövő titka, de az bizonyos, hogy

— Istenem, csak addig engedj élnem, míg befejezi művét!...

Brendel Félix villámgyorsan megfordult.

— Carlotta!...

Lehajolt a feleségére és felemelte a földről a szegény vergődő testet. A sápadt fő lesiklott válláról, csodálatra méltó dus hajának kékes fekete palástja szinte a földet érte.

— Carlotta! Az Isten szerelmére!... Carlotta!...

Agyára tette, leborult előtte, kezére, ruhájára szorította ajkát, felugrott, homlokra csókolt, és nélkül rohant ki a szobából, visszatért és felkapta váncosáról a haldozó, hogy új életet öntsön belé öleléssel, kétségbeesett módjára, kit megörjített a borzadály.

Ekkor, midőn visszabocsájtotta ágyára, Carlotta felvetette reá szemét, az ő bátorlan aggódva tévelygő szemét.

Még egyszer megismerte és pillantásai meglevenültek, mint a kiaióvó tűz az ujonnan kigyulladó lángocsákról. Néma sirám vonaglott ajkán.

Aztán összeszedte minden életerejét. Vékony kezei reszkettek keresték egymást, aztán összekulcsolódva, esengve emelkedtek a szeretett férfihoz.

— Bocsáss meg!...

Aztán még egyet sóhajtott és visszahanyatlott párnájára.

jelenleg több oldalról intenzív akció folyik a fuzió létrehozatalára.

A fuzió programja az volna, hogy az új kormánypárti többség szavazza meg az annexió költségeket, a választójogot és hosszabbítsa meg az osztrák-magyar bank szabadalmát azokkal a paritásos engedményekkel, melyekre nézve Wekerle már bírja az osztrák kormány ígérését, hogy azokat Ausztria elfogadja.

Ugy halljuk, hogy a fuziónak nagy akadályát Andrásy pluralis választói rendszere, amely Kossuthnak és pártjának nem kell. Wekerle és Kossuth most arra akarják rábírní Andrásyt, hogy javaslatát dolgozza át és ejtse el a pluralitást. Andrásy azonban erre nem hajlandó. A belügyminiszter megint kifejtette, hogy különben is unja a politikát és vissza akar vonulni. E kijelentésére azonban nem sokat adnak, mert tudják, hogy Andrásy akkor sem megy, ha menesztik, mint erről a júniusi események tanuskodnak.

Másrésről nagy nehézséget okoz a fuzió tervének a banksoport, amelynek vezető emberei Justh, Holló, Batthyány, nem hajlandók engedni álláspontjukból és inkább ellenzékbe mennek. Látnivaló, hogy a válság megoldása még mindig nagy nehézségekbe ütközik.

A debreceni országos lawn-tennisz verseny.

Az országos szövetség elnöke vezeti.

Pénteken veszi kezdetét a Debreceni Tornaeget rendezésében az országos lawn-tennisz verseny. A verseny sport sikerében immár nem kételkedhetünk. A nevezések 28-án délben zárultak, oly sikerrel, hogy arra valóban nem számított az agilis rendezőség.

A nevezettek között találjuk Magyarországot — evvel mintegy mondhatjuk, hogy a kontinens — legelőkelőbb és legjobb játékosait: Zsigmondy, Bárczy, Löblbach, Pongrácz gróf, Kelemen, Szacelláry, Schmiéd stb. stb. mind oly nevek, hogy a sportismerő és szerető közönségnek valóban felesleges bemutatnunk őket. A hölgyek egyes versenyében még eddig Bertalan Margit, Perczel Eta, Szarukán Lily fognak küzdeni az elsőségért. A debreceni tenniszszők tejes gárdával fognak a versenyre felvonulni. Ifj. Magoss György a D. T. E. e kiváló játékosak igen szép sikerre enged kövekeztetni, legutóbb Tokajban mutatott formájá után ítélve. Hajnal dr., Csűrös dr., Kovacs főhadnagy, mindmegannyi kitűnő erő.

A sorsolás és hendikepelés nehéz munkájának a megosztására szeptember 1-én Debreczenbe fog érkezni Schmid Ödön, a Magyar Országos Lawn-Tennisz Szövetség ügyvezető alelnöke.

A versenyre kiirt számok mindegyike pazarul lesz díjazva. Az első, második és harmadik helyezett tiszteletdíjat fog kapni. A testületek, egyletek és sport-mecenasaink gyönyörű tiszteletdíjakat ajánlottak fel.

A versenyrendező bizottság minden előkészületet megtett, hogy a verseny sport-szerű lebonyolítása ne hagyjon maga után kívánni valót. Az amugy is kitűnő karban levő pályát ujonnan hengeröztette s agyagoztatta; a közönség kényelmére a tennisz pályák körül — melyen a versenyek fognak lefolyni — új páholyokat s ülőhelyeket létesítettek. Szóval a verseny külsőségei tekintetében nem fog elmaradni a fővárosi versenyektől.

Jegyek el re válthatók Békés Lajos, Antalfy József és Aszmann Fercnc urak úleében.

Tifusz Bihar megyében.

Tatabányáról hurcolták be a betegséget!

Nemcsak Tatabányán aratja véres kegyetlenséggel áldozatait a tifusz. Ma kiderült, hogy Bihar megyében, Sáp községben hónapok óta dühög a rémes betegség. Eddig már tíz halottat követelt magának és megfertőzte az egész falut úgy hogy komoly veszedelem fenyegeti Nagyváradot is. Kiderült az is, hogy a gyilkoló betegséget Tatabányáról hurcolták be Bihar megyébe. Innen, a tatabányai halálgyárból vitték ki az embergyilkoló betegséget, ez a veszedelmes járványfészek mérgezett meg egy egész községet.

A napokban kiderült, hogy Sáp községben már hónapok óta történnek megbetegedések, de a nép eltitkolja. Ennek oka pedig az orvosi látogatások díjainak a felemelése. Ezelőtt 60 fillér volt a körorvosi vizit díja, de amióta 1 korona 80 fillérre emelték, a nép csak a legvégső esetekben fordul orvoshoz a bajával. Így történhetett meg, hogy a hatóságnak nem volt tudomása az egyre terjedő tifuszjárványról, amelyet — mint a vizsgálat kiderítette, — egy bihar megyei származású tatabányai munkás család hurcolt be akkor, amidőn néhány héttel ezelőtt visszatértek a szülőfalujukba. Körülbelül két hét előtt aztán tömegesen lépett föl a pusztító epidemia. Egy hét alatt Sápon harminc tifuzos megbetegedés történt. A körorvos nem képes a betegeket kellő segítségben részesíteni s a nép a legprimitív házi kuruzslással próbál segíteni a betegeken.

Jelenleg ötvenhét beteg fekszik tifuszban. Eddig tíz ember halt meg a szörnyű betegségben. Néhány nap előtt a jegyző felesége és a sápi postamesternek meg egy gyermek is áldozatul esett az egyre terjedő járványnak.

A község ivóvíz-hiányban szenved s az egész faluban rettenetes köztisztasági állapotok vannak. A betegek elkülönítetlenül együtt vannak a családjukkal s a rokonság hurcolja a gyilkos betegséget nemcsak a községben, de a szomszédos falvakba is. Pár nap óta a közeli Bárádon is tömegesen lépett fel a tifuszjárvány.

De komoly veszedelem fenyegeti Nagyváradot is, amennyiben Sáp a fő vasúti vonalon fekszik s onnan minden reggel élelmiszert szállítanak a falusi kistermelők a nagyváradra s a tifuszjárványt a legkönnyebben fertőzött élelmiszerekkel hordhatják be.

A tifuzos megbetegedések a szomszéd községekben nagy riadalmat okoztak.

TANÜGY.

— **Ingyen koszt és lakás tanulóknak.** A hajdúvármegyei tankerületi tanítók hivatalos egyesülete (Gönczy-egylet) Debreczenben *fiu internátust* alapítván, két ingyenes helyre (2 ágy és 5 asztal) pályázatot hirdet. Pályázhatnak elsősorban hajdúvármegyei tanítók és tanárok tanítóképzebe

közép- vagy felsőiskolába járó árva vagy jól tanuló gyermekei. Rövidre fogott írásbeli kérvények Csúrka István elnök címére (Debreczen, Pacsirta-utca 49. sz.) küldendők f. évi szeptember 7 ig. A kérvényhez esatolandó valamely iskolába felvételt igazoló okmány.

Az izraelita hitközségi polgári leányiskolába a jövő tanévre szóló beiratkozások szeptember 1. 2. és 3. napjain d. e. 8—12-ig tartanak a polgári leányiskola részére emelt új épületben (Deák Ferenc-utca 7.) Évi tandíj 60 korona. Az iskolaév ünnepélyes megnyitása szeptember 5-én lesz, a rendezés tanítás 6-án kezdődik.

Klerikális riadó.

Zichy és Rakovszky összeveszttek.

A vallás a politikában.

Zichy János gróf a szegedi katolikus nagygyűlésen azt mondta, hogy a klerikálisoknak nem kell politizálniuk és hogy a keresztény szocializmus a jövő.

Rakovszky István és társai nyomban visszautasították ezt a fölfogást.

— *Ilyen szunyogcsipések* — mondotta Rakovszky egy a tiszteletére rendezett banketten, — *nem téríthetik el a katolikus politika férfitait arról az utról, melyen eddig haladtak.*

Ma pedig a klerikálisok hivatalos közlönyében ezt az üzenetet küldik Zichy Jánosnak, a trónörökös bizalmas emberének:

— A nemes gróf annyira a különben talán szépen hangzó theóriák szférájában rajzolta meg a katolikus világnézet hódító utját, hogy ha mindenben ezen követnők, a praxisban nagyhamar lemaradnának az élet utjáról. Az illusztris szónokkal tehát mindenben *nem értünk egyet.* Semmi kedvünk sincs a politikai téren való talpraállítás után a politika porondján a *tömrőlést ellenségeinknek engedni* át, mint privilégiumot, hogy azután a franciák sorsára jussunk. Zichy grófnak e téren mozgó fejtegetései nem is ragadták magukkal a katolikus hallgatóságot mely nagyon is látja a minden téren való szervezkedés szükségességét. Sokkal inkább lelkesedett a közönség azokon a kijelentéseken, melyeket Rakovszky István tett a népszövetségi ülésen, rámutatva arra, hogy minden ügynek sorsa, minden dolognak csattanója ma a parlament arénájában van.

Érdekes, hogy a függetlenségi és negyvennyolcas párt hivatalos lapja szintén Zichy János fölfogása ellen fordul.

— A keresztény-szocializmus — írja — *lehet jó a képzett elméknek, de a népnek veszedelmes, éppen annyira veszedelmes, mint mikor a vallást fegyvernek hegyezik ki az iskolában. A vallást kell tanítani az iskolákban, de nagy veszedelem rejlik abban ha éppen a vallással demonstráljuk az éretlen gyermeklelkek előtt az osztályok, rétegek és felekezetek különbözőségét.*

Zichy János tehát alighanem egyedül marad fölfogásával.

Nagy szerencsétlenség a Pallagon.

Elgázolta a helyi vasút.

A Pallagon, közvetlenül a vasúti állomáson ma mélyen megrendítő rémes szerencsétlenség történt. A hajdusámsoni vonat elgázolt egy embert, aki saját vigyátlansága folytán került ilyen szerencsétlen helyzetbe Papp Károlynak hívják a szerencsétlent, aki 28 éves munkás s most retentő sérülésével a debreceni közkórházban fekszik s valószínű, hogy a lábát *tővig levágják.*

A szerencsétlenségről tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Papp Károly 28 éves trágyahordó munkásnak ma délelőtt a Pallagon volt dolga. Egy kocsin, amely elé két tehén volt befogva, a Pallag felé igyekezett. A vasúti sínek mellett cammogott végig szekerével s nem vette észre, hogy a hajdusámsoni vonat közeledik. Csak amikor már szinte elkerülhetetlen volt a veszedelem, akkor igyekezett hajtani az ökröket.

Szerencsétlenségére a sámsoni vonat vezetője sem vette észre a síneken haladó embert, csak akkor, amidőn a veszedelem már elkerülhetetlen volt. A mozdonyvezető fékezni próbált, de hiába; a vonat elgázolta az embert. A szekeret elütötte, a tehének megsérültek, Papp Károly pedig félig a sínekre esett, a vonat kerekerei pedig keresztül mentek a ballábán s *teljen nyomorékka tették.*

Az állomáson, ahol a szerencsétlenség történt, hatalmas csődület támadt. Az eszméletlenül fekvő s borzalmas sebeitől vérző embert a pályorvos részesítette az első segélyben, aztán pedig vonaton behozták a szerencsétlent a debreceni közkórházba, ahol azonnal ápolás alá vették.

Papp Károlynak az állapota rendkívül aggasztó s az orvosok véleménye szerint valószínű, hogy a ballábát *tővig amputálni* kell, mert különben elpusztul a szerencsétlen. A végzetes esetről jelentést tettek a debreceni kir. ügyészségnek is.

Az orvosok kongresszusa

Harmadik nap.

A mai délelőtt ismét a szakosztályok ülésével kezdődött. Valamennyi szakosztály ülést tartott s mindegyik kilenc órakor délelőtt kezdődött. A munkarend beosztása volt a tárgya az értekezletnek, amelyen sokszoros felszólalások történtek.

A délelőtti folyamán érkezett dr. Müller Kálmán főrendiházi taghoz, mint a XVI. nemzetközi kongresszus elnökéhez I. Manuel portugál király távirata, melynek szó szerinti szövege ez:

Elnök ur! Szívesen köszönöm a oly szeretetreméltó sürgönyt és kérem legyen szíves Ö császári és apostoli királyi fellege legmagasabb védnöksége alatt Budapesten üléselő XVI. nemzetközi kongresszus tagjainak köszönetemet kifejezni a vendégszeretet elismeréséért, amelyet forrón szeretett és gyászolt apám I. don Carlos király a XV. orvosi kongresszusnak nyújtott.

I. Manuel.

Megérkeztek iskolásfiúk és lányok részére

Czipők.

Férfi, női, és gyermek czipők óriási választékban, valamint kalapok, sapkák és divatáru cikkek a legjobb minőségben barmulatos olcsó árban Révész Zsigmondnál Városi-bérház.

Röviddel fél tíz óra előtt plenáris ülés volt a Nemzeti Muzeum K. épületében. Igen nagyfontosságú kérdés van napirenden: az immunitás. Az orvosi tudományt régóta foglalkoztatja már a különböző betegségek ellen való immunizálás kérdése. Ezen a téren óriási eredményeket ért el már a tudomány. A veszélyesség ellen való beoltások, a szerek egész sorozata, a himlőoltások mind erre a térre tartoznak.

Ma délelőtt *Heim* dr. erlangeni egyetemi professzor kezdte meg szakelőadását. Védbanyagok forrásainak megnevezéséről beszélt. Az előadásnak igen sok hallgatója volt. Még igen sokan fognak hozzájárulni ehhez a kérdéshez, amelynek tárgyalása talán csak a holnapi napon ér véget.

Délután ismét szakosztályülések és ezeknek folyamán szakelőadásokat tartottak. Négy órakor külön-gőzősön indultak a kongresszus tagjai Káposztásmegyerrre, hogy megtekintsék a káposztásmegyeri vízműveket.

Délután tartott Bashfords H. angol professzor a rákról értekezletet.

Este nyolc órakor a hölgybizottság estélye volt a városligeti mezőgazdasági múzeumban. A mai napot a „Reichsdeutscher Bierabend“ zárta be.

Jungáné a férje cellájában.

Amerikai párbaj?

Megvizsgálják a százados elme-állapotát.

A kassai pokolgép ügrébe most, igaz, hogy csak találgatások alapján, egy rendkívül érdekes verzió szövődik be. Kassai polgárok és katonatisztek körében, akik közel állottak a szerencsétlen Junga Sebőhöz, most az a vélemény, hogy a százados és Mátyássy hadbíró-százados között amerikai párbaj folyt le, de hogy Junga miért választotta az elintézésnek ezt a formáját, arra persze senki sem tud választ adni. Ma egyébként a székesfehérvári kerületi kórházban egy megindító jelenet játszódott le Jungáné a tegyében fölkereste férjét. Olyan érzékeny rövid találkozás volt ez, hogy az őt álló kemény szívű katonák szeméből is könnyeket csalt ki. Az ügyre vonatkozó tudósításunk a következő:

Kassáról táviratozzák: Előkelő polgári és katonai körökben most az a vélemény, hogy Junga százados amerikai párbajt vívott Mátyássy hadbíróval. Beszélnek évek előtti összekocmánásról és egy-egy többek előtt ismert s lefolyt jelenetről, amiből arra következtetnek, hogy az amerikai párbaj tényleg megtörtént a két százados között.

Székesfehérvárról táviratozzák: Junga Sebő százados, aki mint megirtuk, tegnap óta a székesfehérvári katonai kerületi fogházban van, hol spatótikusan viselkedik, majd pedig heves idegrohamok fogják el. Az ezredorvosnak, aki napjában háromszor is meglátogatja, sűrűn panaszkodik s idegrohamai ellen oszillipító szereket kér s kap is.

Ma délelőtt mélyen megrendítő, érzékeny jelenet játszódott le a kerületi fogház rideg falai között. Junga Sebőt a felesége látogatta meg anyja kíséretében. A találkozás rövid, alig néhány percig tartott és tanuk előtt folyt le.

Némán, sirva borult egymásra a férj és feleség. Olyan szívet facsaró néhány perc

volt ez, hogy az őt álló katonák is könnyeztek a meghatottságtól.

A találkozás után Jungáné a fogház egyik mellékhelyiségébe vonult vissza, ahol az ezredorvos látogatta meg. Jungáné elmondta az orvosnak, hogy az utóbbi időben gyakran tapasztalta, hogy férje elmebeli állapotát illetőleg gyanus tünetek jelentkeztek. Gyakran rémképeket látott s idegessége sokszor szinte ijesztően nagy mérvűket öltött; ilyenkor beszélni sem lehetett vele. Valószínű, hogy a vizsgálatot vezető katonai hatóság mindenekelőtt a százados elmebeli állapotát fogja megvizsgálni.

Egy debreczeni aviatikus.

A vasúti tisztviselő aeroplanja.

Berlin, éppen mostan, örömmámorban uszik Zeppelin diadalaitól. A franciák repülőgép versenyeket tartanak s az egész művelt nyugat figyelme öfeléjük irányul. A viláremények közepette mi is regisztrálhatjuk a magunk kis szenzációját, amely úgy lehet, országos jelentőségűvé is emelkedhetik. Arról van szó, hogy egy debreczeni vasúti tisztviselő egy villamos motorral berendezett aeroplánt talált fel s a hozzáértő emberek sokat biznak az aeroplánok szokásos formájától eltérő, igen csinos alakulójú repülőgépben s nincs kizárva, hogy ennek az új alkotásnak sikere majdan majd Debrecen város nevéhez fog fűződni s mi is helyet foglalunk ama városok között, amelyek most színhelyei a levegő meghódítása iránt vívott nagy küzdelemnek.

Az új aeroplánnak főtáplálója Juhász Béla debreceni máv. üzletvezetőségi hivatalnok, aki minden idejét a légi utazások sikeres megoldásának szenteli. Hosszas tanulmányozás után sikerült Juhásznak egy aeroplánt feltalálni, amelynek sikerképes modelljével a minap készült el.

Juhász Béla találmányának alakja elüt az eddigi repülőgépektől, s formája fenődobozhoz hasonlít s azok, akik értenek a dologhoz, azt állítják, hogy Juhász találmánya még sikereket fog elérni a lég-hajózás terén.

A debreczeni aeroplan minta modellje villamos motorral van összeköttesben, a mely a hajtóerőt szolgáltatja a repüléshez. Szombaton Juhász a köntösgáton tett próbát találmányával nem minden eredmény nélkül.

Juhász Bélát a kereskedelmi miniszter Budapestre helyezte át. Tegnap szállította fel repülőgépét a fővárosba, ahol folytatja tanulmányait.

Persze, ma már ugyyszólván minden vidéki városnak meg van a maga aviatikusa aki rendületlenül hisz a nagy kinnal konstruált repülőgépében, de az ebből eredő kísérletek legtöbbje nem egyéb hiábavaló fáradozásnál. Ezek dacára is biztató reménységgel néznek Juhász Béla barátai, ismerősei az új kísérlet elé s nem valószínűtlen, hogy éppen ő neki fog sikerülni az, ami másoknál meddő kísérlet volt.

SPORT.

— **A debreczeni vívósport.** A test-edző sportok között a legszebben és a legcéltudatosabban fejleszti a testet: a vívás

Debrecenben Sz. Benedek Sándor az ország-hírű vívómester tartja fenn és éleszti a vívás sportjának kultiválását. Benedek a nyári kurzusáról Nagykarolyból, ahol igen sokan tanultak nála, hazatért és ímet megkezdte az óráit. Egyben azt is érdekes ujítást léptette életbe, hogy hölgyek és gyermekek részére is tart vívóórákat. A modernül felszerelt vívótermében úgy reggeli, mint a déli és esti órákban bármikor a csoportok kívánsága szerint tartja az óráit. Beiratkozni lehet a Piacz-utcai (Vecsey-ház) vívóteremben délelőtt 8—10 és 12—1 órák között és Györfly testvérek Piacz-utca 80 szám alatti üzletében.

HIREK

— **A király útja.** Bregenzből táviratozzák: Reggel fél 8 órakor öfelsége a ki-kötőbe kocsizott ahol a parton összegyűlt tömeg lelkes ovációja közben felszállt a készen álló pompásan díszített „Kaiserin Elisabeth“ nevű szalongozóra, hogy körutazását megkezdje. A királynival csak a legszűkebb kíséret utazott együtt. Az udvari különhajót bizonyos távolságban tartalékgözös kísérte.

— **Az első őszi közgyűlés.** A nyári szünet után Debrecen város törvényhatósága szeptember hó utolsó napjaiban, esetleg október hó elején fogja megtartani első rendes közgyűlését. A nyár folyamán felhalmozódott közügyek előkészítése már gondot okoz a város-házán. A jövő héten megkezdte üléseit a jog és pénzügyi bizottság, mely átlag aetenként háromszor fog ülésezni a nagy hnyag feldolgozása miatt.

— **Eskütétel.** Muraközy Aladár Debreczenbe kinevezett helyettes anyakönyvvezető tegnap délelőtt tette le a hivatali esküt a szokásos formák között Kovács József polgármester kezébe.

— **Az ispotályi szegényház.** Az ispotályi szegényházat Debreczen városa már régebben átengedte a ref. egyháznak. Az egyház a várostól több rendbeli javítások eszközését kérte. Miután a szegényház restaurálásával elkészültek, Aczél Géza főmérnök tegnap adta át az egyháznak.

— **Uj kamarai tanácsos.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara beltágjai sorában az ipari szakosztályban Kiss J. Ferenc elhalálása folytán egy hely ürese-désbe jövén, erre a tisztségre a kamara elnöksége Hauer Bertalant, a Royal szálló tulajdonosát hívta be, ki az elmúlt ciklusokban is buzgó tanácsosa volt a kamarának.

— **Estély a francia főkonzulnál.** Fontenay vicomte budapesti francia főkonzul és neje az orvoskongresszus francia vezetőségének tiszteletére fényes five ó clack teát adtak, amelyen megjelentek Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi miniszter, Landouzy, a párisi orvosi fakultás dékánja, Pinard, Raymond, Bergonie, Boudard Dienlafay Dugnet, Gantier, Grasset, Hug-uneng, báró Korányi Frigyes és Sándor, Lenhossék Mihály, Herczel Manó, Grósz Emil egyetemi tanárok, Bárczy István polgármester, dr. Boda Dezső főkapitány, dr. Balányi Kálmán, dr. Bodon Zoltán, Mictel konzul és még többen az orvosi karból. A társaság cigányzene mellett a késő esteli órákig élvezte a főkonzul és neje vendégszeretét.

— **Katonaszabadítás miatt lelokozott főhadnagy.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A budapesti Margit-köruti közös hadseregbeli Radetzky-ka-

Uj! Uj! Uj! tveg és porcze- Glück József cég alatt Debreczen, Piacz-u 6
lán fizlet nyilt a nagytemplommal szemben.
Szigoruan szabott árak

szárnyának most nagy szenzációja van. Lefokoztak egy gyalogos főhadnagyot, skiről kiderült, hogy már évek óta a katonaszabadtás csinosan jövedelmező mesterségét folytatja. Váratlanul nagy föltűnést keltett ma a Margit-körúti Radetzky-kaszárnyában az a parancs, hogy a déli órákban egy főhadnagyot fognak megfosztani rangjától. *Damjánovic* Damjának hívják a főhadnagyot aki már régóta állomásozik Budán. Előkelő családból származik. Az apja görögkeleti püspök. A katonai kötelességétől megfeledezett főhadnagynak súlyos büne volt. Katonaszabadtással vádolták és ez valóban is bizonyult.

Domjánovic főhadnagyot, sorozások alkalmával rendszeresen a Bácskába vezényelték ki s itt már évek óta rendszeresen ülte a katonaszabadtást. Persze ez a bűnös manipuláció erősen jövedelmezett a főhadnagynak, aki működésébe belevonta az egész megyei közigazgatást. A katonaszabadtás azonban napfényre került, a főhadnagya a katonai törvényszék nagyon szigorú büntetést mért. *Ranglefokozásra ítélték a főhadnagyot* és ez ma meg is történt a Radetzky-kaszárnyában. Délután egy órakor egy század katonaságot vezényelték ki a disztérre s ezek előtt a százados *lefejtette a főhadnagy gallérjáról a két arany csillagot.*

— **Halálozás.** Debrecen előkelő társadalmának egy nagy tiszteletben állott nemes asszonya vált meg az élettől. Nemes Balogh Imréné született csikszentkirályi Lakatos Heléna urasszony, áldásos és hitbuzgó életének kilencvenedik évében Debrecenben vasárnap meghalt. A tisztes matróna halála Debrecen egyik legelőkelőbb családját borította mély gyászba: csikszentkirályi Lestyán Adorján kir. tanácsos, kir. közjegyző édes anyját siratja az elhunytban. A nemeslelkű urnó temetése tegnap délután, óriási részvét mellett ment végbe; az engesztelő szent miseáldozatot pedig ma délután mutatták be a római katolikus templomban, amelyben a gyászhaborult, előkelő család tagjain kívül az elhunyt matrónának nagyszámu tisztelői is jelen voltak.

— **Kraftné fogva marad.** A debreceni törvényszék vádtanácsa *Polgár* Dániel dr. védő felfolyamodása folytán, ma délután foglalkozott Kraft Szilárdné ügyével. A vádtanács úgy határozott, hogy Kraft Szilárdné továbbra is vizsgálati fogoly marad.

— **A szerencsés-kassai vasut megnyitása.** A Szerencsés-kassai vasut megnyitása és a közforgalomnak való átadása, mint értesülünk, nagy ünnepségek keretében szeptember 8-án fog megejteni. Ezzel a Debreczen vidéki közönségnek régi vágya meg teljesedésbe, mert a vasut bizonyára nagyban hozzá fog járulni a vidék gazdasági életének fellendüléséhez.

— **A város köztisztasági vállalata.** Debreczen város ezen új hazikezelésben létesítendő vállalata ügyében néhány hét előtt szűkebb körű bizottságot küldtek ki a szervezés ügyében. A kisbizottság munkálataival elkészült. Miután a köztisztasági vállalatot még ez évben akarják létesíteni, úgy, hogy az üzem január 1-étől megkezdődjék a köztisztaságügy rendezésére kiküldött nagy bizottságot Kovács József polgármester ma délelőtt 11 órára ülésre hívta egybe.

— **Szerencsétlenség a Gerébi-telepen.** A Gerébi-telepen Kondor István nyolc éves fiúcska barátjával játszadozott, akinek kezében az édes apja fegyvere volt s lelővéssel fenyegette vele

kis társát. A gyermekek játékanak tragikus vége lett. A bazulról elcsent fegyver meg volt töltve s az játék közben elűlt, a golyó pedig Kondor István mellébe furdott. A szerencsétlen gyermeket ma a mentők beszállították a kórházba. A sebe halálos. A szerencsétlenségről jelentést tettek a debreczeni kir. ügyészségnek, amely szigorú vizsgálatot indított, hogy a gyermek-tragédiáért kit terhel a felelősség.

— **Elfogott vándor komédiás-trupp** A debreceni rendőrség ma, minden valószínűség szerint, kitűnő fogást csinált. Ma este az utcán elfogtak egy, a városban is föltűnt zöld kocsi, amelyen két ember és két asszony tartózkodott. A kis társaságot bekísérték a bünyügyi osztályra, ahol kísült rólu, hogy vándorkomédiások. Ez még nem lenne baj, de alapos a gyanu, hogy az országuti csepürágók a tettesei annak a nagyobb lopásnak, amely a napokban Vámos pécseren történt Berkes József kárára, akitől az országuton egy karaván több száz koronát lopott el. A rendőrség megmozdította őket s ebben az irányban folytatja ellenük a vizsgálatot.

— **Véres tüntetés Bécsben.** Bécsből táviratozzák: Tegnap este a XV. kerületben lévő Narodni Dom előtt mintegy 300 német nemzeti párti jelent meg, akik első sorban a Videnska Zalozna előtt ptui-kiáltásokkal zajosan tüntettek. Onnan a Narodni Dom elé igyekeztek jutni, bár ott a csehek ez alkalommal semmiféle gyűlést nem tartottak. A rendőrség a tüntetőket megakadályozta szándékuk keresztülvitelében. A tüntetők, akik többnyire fiatal emberekből állottak, erre a mellékutakban számos cseh lakás és üzlet ablaktáblát bevették. Amidőn egy rendőr a tettesek egyikét letartóztatta, a többi meg kövekkel dobálta meg, úgy, hogy a rendőr megsebesült. Erre a letartóztatásokat maga elé tartott revolverrel foganatosította. A megjelenő lovasrendőrséget is kövekkel dobálták meg és több lovasrendőr megsebesült. Összesen hét embert tartóztattak le.

— **Plagizáló főgimnáziumi igazgató.** László Gyula dr. nyugalmazott tanár szerzői jog bitorlása miatt panaszt emelt Héder Lajos dr. ügyvéd útján Létmányi Nándor dr. főgimnáziumi igazgató ellen, akit azzal vádol, hogy az ő-korról szóló történeti tankönyvének egyes részleteit az ő kéziratából írta ki. A per során az igazgató azt vitatta, hogy László dr. őt felhatalmazta a kérdéses részleteknek átvételére. Ezt László dr. tagadta. A bíróság az esküt ez ügyben László dr.-nak ajánlotta meg, a ki letette vallomása mellett az esküt s így a pórt az elő fórumon meg is nyerte. A bíróság Létmányit ötszáz korona pénzbüntetésre és ezer korona kártérítés megfizetésére ítélte.

— **Az eltűnt aranyóra.** Ember Gyula debreceni borbély tegnap kiment a moziba, hogy az előadást végignéze. Utközben egy ismeretlen tettes kilopta zsebéből aranyóráját és láncát. Jelentést tett a rendőrségnek, amely nyomoz a tolvaj után.

— **A kocsz árának leszállítása.** A városi tanács üdvös és elismerést érdemlő határozatot hozott legutóbbi ülésén. Kimondotta ugyanis, hogy a légszeszkocsz árát mázsánként 4 K 60 fillérről 4 K 20 fillérré leszállítja. A tél közeledtével ennek az árleszállításnak fontos jelentősége van, mellyel főképp a szegényebb népen segít a tanács. A kocsz megrendelhető a városi világitási vállalat Piacz-u. 81. sz. üzletében, vagy a gázgyárban. A kocszot a vállalat külön díj felszámítása nélkül haza is szállítja.

— **Mulatság Szoboszlón.** A hajdusoboszlói Városi dal-egylet szeptember 5-én, vasárnap délután 4 órakor a város erdejében nagyszabásu táncal egybekötött népmulatságot rendez.

— **Bűnös szülésznők.** Mátészalkáról írják: Kocsord községben Jakab Vincéné és Munkácsi Mihályné szülésznők már hosszabb idő óta megzatelhajtással foglalkoztak. A két szülésznő üzelmel az utóbbi időben oly nagy nérvet öltöttek, hogy a dolog hamar köztudomásra jutott, a szülésznőket följelentették s most az ügy a bíróság előtt van.

— **Garázdálkodó ulánusok.** Csáktornyáról írják: A Csáktornyán állomásozó 5. ulánus ezred a környéken gyakorlatozik és a városban csak egy kis különítményt hagyott. Vasárnap éjjel e különítménynek négy katonája a város közepén megtámadta Schroth Lénárt kefekötőt és Janesi János szijgyártóságédeket és alaposan összekaszabolták őket. A megtámadottaknak nehezen sikerült elmenekülniök és a rendőrséget értesíteni. A rendőrség üldözőbe is vette az ulánusokat, akik közben még az öreg Gottlieb Lipótot is megtámadták és összeszurkálták. Mire nyomukba értek, már mintegy tizenketten összeverődtek és neki támadtak a rendőrségnek. A verekedésnek az vetett véget, hogy egyik rendőr közjük lött, mire anélkül, hogy közülök bárki is megsérült volna, megfutamodtak. A csendőrség a nyomozást megindította.

— **Közgyűlés és társasvacsora.** A Polgári asztaltársaság 1909. szeptember 4-én este 8 órakor a Dréher sörcsarnokban rendez közgyűlést tart, melynek egyedüli tárgya a felruházásra vonatkozó intézkedések megtétele. Ezen közgyűlést az elnökség társasvacsorával kötötte össze. A tagok úgy a közgyűlésre, mint a társasvacsorára ezuton hivatnak meg. Egy teríték ára 1 korona 40 fillér.

— **Falupusztító cigarettá.** Nagyváradról táviratozzák: *Sitervölgy* községben ma délelőtt nagy tűz dühöngött, mely a falu nagyrészét elpusztította. A templom, az iskola, 10 lakóház, számos melléképület a tűz martalékává lett. A tűz úgy keletkezett, hogy egy *Kriste* Juon nevű 73 éves öreg paraszt bepálinkázott s leitta a négy éves *Gabor* nevű unokáját is, akinek egy szerszámú égő cigarettát is adott a szájába. A gyermek az égő cigarettával a padlásra ment s lefeküdt. A cigarettá kiesett a szájából s meggyújtotta a padlason lévő szénát, amittől az egész ház lángborult és csakhamar átterjedt a közeli háakra is. *Kriste* Juon és unokája megsebesedett holttestét megtalálták a romok között.

— **A debreczeni Zander gyógyintézet** Piacz u. 59. Fld-zt. Telefon 889. Zander féle gyógygymnastika: Villamosítás. — Forró légfürdő. — Svéd torna. — *Főbb javak:* Idült gyomr. bélrenyheség, székrekedés, elhízás, cauz, zsebák, sérülések után visszamaradt mozgászavarok. Bénulások. Érelmezésedés. neurasthenia. *Gyenge testalkatu gyermekek fejlesztése.* *Gerinczélferdülés.* D. e. 11—12 ig és d. u. 4—1/2-ig nők és gyermekek, d. e. 12—1 ig és d. u. 1/2-7-ig férfiak látogathatják az intézetet. Dr. Szász Adolf orvos.

— **Gyilkosság Potsdamban.** Berlinből jelentik, hogy szenzációs gyilkosság történt tegnap éjjel Potsdamban. Egy Hackradt nevű betűszedő vadállati kegyetlenséggel meggyilkolta lakásán özv. Rudolpnét, a város egyik legvagyonosabb matrónáját. A gyilkosság után ki akarta rabolni a lakást, de zajt hallott s elmenekült az ablakon keresztül. Az volt a szándéka, hogy az özvegy asszony ruhájából választ magának alkalmas öltözetet és éppen átöltözés közben lepék meg. Menekülés közben több katonával találkozott, kiknek azt mesélte, hogy megtámadták és több utonállót elvette ruháját. A katonák elhitték a mesét, sőt egyikük még köpenyét is odaadta neki. Így menekült azután el.

— **A Debreczeni Zenedébe** való beiratkozás szeptember hó 6-án kezdődik. A tandíj olcsóbb bármelyik zeneiskola, vagy magántanító tandíjánál s tetszés szerinti részletekben fizethető. Kezdő növendékek hetenként 3 tanórát, a többiek 3 gyakorlati s 1 elméleti órát kapnak. Bővebb felvilágosítás nyerve a zenede helyiségében szeptember 6-tól 12-ig délelőtt 11 órától 1 óráig. Az igazgatóság.

— **Az iparosok és a kereskedők és a vámkezelés.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara felhívja a forgalmi érdekeltség figyelmét, hogy a vámkezelés közvetítésére irányított tevékenységek körében oly visszaélések is fordulnak elő, amelyek a közönség, kivált pedig a kereskedői és iparos körök tetemes károsodását eredményezhetik. Az ily visszaélések, illetőleg az ezekből származható károsodások lehető megelőzése érdekében a megbízók részéről mindig gondos figyelmet fordítandó arra, hogy mindenkor oly árubevallási másodlatot adassanak át, amelyek a vámhivatal által vannak kiállítva és ajánlatos, hogy a cégek az árubevallási másodlatokat megvizsgálják, illetve kizárólag csak bevallási jegyeket fogadjanak el leszámolás alapjául, amelyeken a hivatalos lelet két vámtisztviselőnek aláírásával és kivált a vámhivatal pecsétjével van ellátva.

— **Az „Elite” divatlap a legszebb, legjobb és leggazdagabb.** Kérem megtekinteni, fraktár Antal Józsefnél, Piac-utca 44. szám.

— **Végzetes tévedés.** Pécsről jelentik Fodrány Gyula városi erdőőr tegnap reggel az erdőben egy alakot látott mozgolódnival. Azt hitte, hogy vaddisznó és rálőtt. Dani János pécsi munkás volt, akit az erdőőr vaddisznónak nézett és akit a lövés el is talált. Dani ma hosszabb kinlódás után meghalt.

— **Az új borzavölgyi vasút.** Máramaros-Bereg-Úgocsa megyében mostan nyílt meg és adták át a forgalomnak az új vasutat, amely a következő vonalakban közlekedik: Beregszásztól: N.-Bereg—Alsó-Remete—Bereg—Kövesd—Kisfalud—Ilosva—Bilke—Zadnya—Dolháig. Azután Nagyszőlős—Salánk—Alsó-Haraszló—Kisfalud—Ilosva—Bilke—Miszticze—Zadnya—Dolháig.

— **Magyar zenekara itthon.** Magyar Imre és fia teljes zenekara Siófokról való hazatértük után ma, szerdán, szeptember elején először a Hungaria-kávéházban hangversenyez.

— **Fertőtlenített ócska tankönyveket** hozott forgalomba ez évben Aczél Henrik helybéli könyvkereskedő, aki az összes iskolákban előírt ócska tankönyveket a városi t. főorvos utasítása szerint fertőtlenítette, miáltal a tanulóok egészségére megvan védve a fertőző bacilusoktól. Ezen az egész országban páratlan és üdvös újítást ajánljuk a t. szülők és növendékek figyelmébe. Tankönyvek már most féláron kaphatók.

— **Antalfy József könyvkereskedésében** az összes iskolákban használandó tankönyvek beszerezhetők. Használt tankönyvek féláron.

— **Családi dráma,** kínos házi jelenetek elejét veszi, ha lakásában a villamos csengő, villamos világítást Földvárival rendeztetni be Kossuth u. 1. Telefon 168.

— **Kugler Gerbeaud cukorkák** fraktára Kontsek Gézánál.

— **Iskola táskák,** könyvszijak, tartók olcsón kaphatók a Párisi nagy bazárban a Dégenfeld téren.

— **Tisztító kalapos műhelyben** mindennemű kemény, vagy puha és cilinder kalapok tisztítását előnyösen eszközölhetem. Beliczay Lajos kalapos, Piac-utca 34. sz. alatt. Ugyanott panama kalapokat mosunk és tisztítunk.

— **Új tánciskola megnyitása.** Alföldy László okl. táncművész új tánciskolát nyitott Szent Anna-utca 22. szám alatt. Kényelmes modern, úgy, hogy a legmagasabb igényeknek is megfelel. Az őszi tanítási évről a beiratkozások szeptember hó elsején kezdődnek Szent Anna-u. 22. szám alatt. Telefon.

— **Kalap, nyakkendő, ing** feltűnő szép választékban Frank le-tvérek uri-divat különlegességek üzletében, Piac-u. 50. Szent Anna-u sarok.

— **Irodai alkalmazást** nyerhet jó írású leány. Írásbeli ajánlatok „K. H. 49” jellege alatt a kiadóba nyújtandók be.

— **Keztyűk.** Glace svéd és szarvasbőrű óriási választékban. Nadrágtartó: minden kivételben 1 koronától feljebb. Sörvőkötők; mindennemű kötszerek a legolcsóbb árban. Schön Sándor keztyű kötszer és orvosi műszertárában Debreczen, Piac u. 12.

— **Tankönyvek** legolcsóbban legjobbban Antalfynál köttetnek a városházával szemben.

— **Naponta** friss prágai sonka felvágottak Balassa M. fűszer és csemnye üzletében Piac- és Szent Anna sarok,

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1909. aug. 31.

Készáru 10 olcsóbb. határidők lanyhák			
1909. októberi buza	13.33	13.34	
májusi buza	—	—	
1910. áprilisi buza	13.53	13.54	
májusi rozsa	—	—	
1909. októberi rozsa	9.36	9.37	
áprilisi rozsa	—	—	
1909. októberi zab	7.25	7.26	
májusi zab	—	—	
áprilisi zab	—	—	
1910. májusi tengeri	7.13	7.14	
—	—	—	
1909. szeptemberi tengeri	7.41	7.42	
augusztusi tengeri	—	—	

Iskolás

fiúk és leánykák részére kész fehérneműek, paplanok

ágyterítők, flanel-takarók, pokrócok, harisnyák, zsebkendők, valamint felsőruhákra legjobb minőségű és tartós szövetek és mosóárak igen jutányos és szabott árban beszerezhető:

Szépe Lajos

női divat és fehérnemű üzletében Debreczen, Kossuth-u. 6. Rothschnek Néle gyógyszerár mellett

Meghívó.

A Debreczeni Trágyagyár részvénytársaság

1909. évi szeptember hó 10-én d. e. 11 órakor a Royal szálloda fehér termében tartja II-ik rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek azon figyelemzettel hivatnak meg, hogy az alpsz. 23. § értelmében a közgyűlésen csak azon részvényesek vehetnek részt, akik részvényeiket a közgyűlés előtt 3 nappal a társaság pénztáránál (Diószegi uti gyártelep) vagy az ezenel kijelölt Alföldi takarékpénztárnál letétbe helyezik.

Tárgyszorozat:

1. Az igazgató és a felügyelő bizottság jelentése az 1908-9. évi mérleggel és eredmény számlával.
2. A felmentvény megadásának kérdésében határozás.
3. Két kisorsolt igazgatósági tag helyének beöltése 3 évre.
4. A felügyelő bizottság 1909-10. évi díjazásának megállapítása.

VIGYÁZAT!

Megyek már egy pár cipőt veszek Klein Ferencné

u. v. Eifenbein Adolfnál Simonffy-u. Bérház.

mert igazán mondhatom

sehol olyan jó és olcsó

cipőt nem kapni, mint nála.

Saját készítmény. Elnyúlhetlen.

Olcsóbb mint bárhol.

2779.—1909 tksz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A püspökladányi kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Pánti Sándor püspökladányi lakos végrehajthatóan V. Tóth Gábor végrehajtást szenvedő elleni 56 kor. 50 fill. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a pladányi kir. járásbíró) területén levő Pladány község határában fekvő a püspökladányi 2545 sz. betétben A. 1-2 sor 1251/1-b. és 1251/2. hrsz. házasudvarra 923 hrsz. a házzal 800 koronában, a püspökladányi 2548 számú betétben A+1 soroz. 3/100 14-ed rész közös náda-ból járó V. Tóth Gábor B 1. alatti illetőségére 3 kor. ezennel megállapított kiküldési árban elre delte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi szeptember 17-én d. e. 10 órakor a kir. járásbíró árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladatni fog, de $\frac{2}{3}$ án alul nem.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 80 kor 30 fi ért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni a vagy az 1881. évi LX. t. cz 170 § a értelmében a bánatpénznek a bírósággal előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Püspökladány, 1909. június hó 15.

Dr. Kovács kir. albiró.

Az őszi idényre

megérkeztek a legújabb

angolszövet ujdonságok,

a melyet a

legolcsóbb árban

legelegánsabban készít

Moskovits József

férfi szabó, Piac-utca 46.

A
„Gyöngyvirág Crème“

az arokrémek gyöngye!

Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. **Símává, fehérré és üdévé teszi az arcot!** Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való krème nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz. Egy tégely ára 1 korona.

Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszerárában,
DEBRECZEN.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz!

Az iskolai idényre ajánljuk nagy raktárunkat olcsó árakon, u. m.:

Fiu fehér vasalt ingek — —	86 krt
Leányka ingek sifonból — —	42 „
Fiu lábravalók pamut vászonból	38 „
Iskola ruhára delain mtr.	20 kr
„ „ „ „ „ „ „ „	25 „
„ „ „ „ „ „ „ „	38 „
„ „ „ „ „ „ „ „	19 „

zsebkendők 5 kr.-tól, gyermek reform kötények, gyermek harisnyák minden nagyság jó minőségű fekete ernyő 98 kr., **Saját készítésű vatás paplanok 2.20 l.** asztalneműk, törülközők, ágycserzők nagy választékon. Rövid árak, női fűzők minden magasság 110 kr.-tól.

Molnár V. J. és Társa fiókja

Cségtulajdonos: Molnár Lukács.

Kossuth és Batthány-u. sarok a színházzal szemben.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz!

Uj fűszerüzlet
Piac és Szt. Anna sarok
Balassa M.

ISKOLÁS FIUK

és leányok részére olcsó, szabott árakon beszerezhetők.

Kész fehérneműk, ingek, lábravalók, harisnyák, zsebkendők Paplanok, matrácok, ágylepedő, flaneltakaró.

Fiuknak Brassói posztók, Leányoknak intézeti sötétkék gyapjú Cheviot ruhaszövetek és hozzávalók

SZABÓ LAJOS FIAI cégnél

DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.

Alapított 1842-ik évben.

Adómentes szép új ház

708 négyzetöl gyümölcsös és termő szőlőskerttel, **szeptember 1-től kiadó vagy eladó.** A ház 10 percznyi távoiságra fekszik a nagytemplomtól, az Uj-kert és Ferencz József-ut István malom. melletti sarkán, van benne 4 nagy szoba, fürdő szoba, nagy verenda, konyha, kamara, cselédszoba, világos és sötét pincze 100 hektó borra való ászokkal, fás ól, sertés ól, jó vizü szivattyus kettal az udvarban. **Ugyanott bocskay kerti fehér és carbenet bor hordó számra eladó.** Tájékozás szerezhető a tulajdonosnál (Pénzügyigazgatóság 18 számú szoba) vagy a helyszínen lévő házfelügyelőnél.

Az iskolaév kezdetére ajánljuk

leány és fiu fehérneműket, zsebkendők, harisnyák, paplan, matrác, ágy fehérneműk és flaneltakarókat

∴ nagy választékban, jutányos áron. ∴

Donogán és Somossy

Debreczen, Ristemplombazár.

Gyermekeknek és felnőtteknek.

Kufeké

Kiváló táplálószer egészséges és győge, a fejlődésben visszamaradt bármilyen kora gyermekeknek. Előmozdítja a csont és az izom képződését, s úgy elhárítja és megszünteti a hasmenést, béltururót és hányászekelést, mint semmi más szer.

Beiratás naponta 10—12-ig (József kir. herceg-utca 42. sz. udvarkerti lakás).

Stock-Cognac Medicinal
szavatolt valódi bor-párlat
Camis és Stock
gőzpároló telepéből,
BARCOLA.
Egyedül Cognac-gőzfőző állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.
Kapható minden jobb üzletben.

Horváth János

gőzfűrészhőben

100 kg. vágott tölgy tűzifa
80 kr-ért kapható.

Szakkép ott irodai munkásokat: mérlegképes könyvvezetőket, gyorsírókat, győgyőri írási levelezőket, kiváló számolókat lelkiismeretesen kiképez, előkelő czégeknek ajánl:

Zalai Márk tanár

3 havi könyviteli szaktanfolyama felnőttek számára. Kezdeté szept. 3

Beiratás naponta 10—12-ig (József kir. herceg-utca 42. sz. udvarkerti lakás).

Tandj 60 korona.

Prelovsky András

elsőrangú katonai és polgári szabó üzlete bel és külföldi szövetek — valamint hadi felszerelési cikkek nagy választéku raktára —
Debreczen, Kossuth-utca 4. sz.

Elvállal a legújabb szabásu és a legnagyobb igényeket is kielégítő katonai, vasuti és sport egyenruhákat, polgári öltönyöket, valamint magyar, dísz- és viselő ruhákat papi reverendákat, palástokat és fővegeket a lejutatóyosabb árak mellett készítek.

Ugy tényleges, mint tartalékos tiszek és

egyéves önkéntesek

a legegansabbu szabályszerint kiváló olcsó árban felszereltetnek. Az anyag jó minőségért valamint előírás szerinti elkészítéseért felelősséget vállalok.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szívesen szolgálók.

A legjobb fém-tisztítószer

Fogyasztás évente
60 millió doboz.

Mindenütt kapható

Apró hirdetések.

Betöltendő.

Két fiu tanulónak fizetéssel esetleg teljes ellátással felvétetik Bányai József paszomány gyárában Piacz u. 43. Ugyanott tanuló lányok is felvétetnek fizetéssel.

Vasasztorgályos, géplakatos és vasöntő tanoncok felvétetnek Preizler Mór vasöntőde és gépgyárában, Posta kert 31. a Falk kefégyár mellett.

Varrógépügynökök, pénzbeszedők óvadékkal azonnal felvétetnek Gedő varrógépraktárában Piacz utca 56.

Ügyvédi irodában kezdő ember alkalmazást talál. Czim a kiadóban.

Géplakatos segéd felvétetik Széchenyi u. 44.

Segéd azonnali belépésre felvétetik Balogh M. fűszerkereskedésében Debreczen Hatvan u. cza.

Bankhivatalnok, ki a könyvelésben és levelezésben járatos, a délutáni órákra (5-8-ig) bármely irodai munkára ajánlikozik, Czim a kiadóban.

Női ruha varráshoz kézi leány felvétetik Timar-utca 85.

Egy szorgalmas fiu tanulónak felvétetik, Frank Testvérek uri-divat üzletében.

Adás-vétel.

Novotny J. cégről beszél most mindenki, ki-nél arfelemelés nélkül csekély havi részletre kaphatók jégszekrények, pénzszekrények, gramafonok, gramafonlemezek, fényképező gépek, lát- és távosóvek. mindennemű ágyverek, mindentéle bangszerek. Hejyi képviselő Szavarcz Daniel, a varoshazával szemben. Kérjen arjegyzéket Diszkrétio biztosítva.

Az összes fiu és leány iskolában használandó tanönyvek fel aron kaphatók a Harmatny annuquariumában Fűves-kert-u. 14. Saját érdeke megvárása mindenkié, hogy tanönyveit a fenti cégnél szerezzék be.

Farkas Mihalnál Erminalytalvan különféle festmények és naxafias képek igen olcsón kaphatók. Ugyanott különböző nagyságu boronordok eladó.

Iskolás gyermekeknek. Taskák, könyvhordó szijak, tornatörzs; torna ingek és sapkák legolcsóbban beszerezhetőek Szavarcz M. L-nél Piacz 38.

Új rendszerű női-férfi divataruk és butoreladas A mai napot kezdve minden hitelkepes egyén kényelmes neti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam szükségletét női divat ezikkeokban, női kabatok férfi öltönyök, feletokek, mindennemű vásznak és canvaszakban, saját készítésű Ciota és Cascamir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz melletti araknál mindössze 5% arkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2.

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádogos-utca 4. szám.

Lakás.

Tisztul lakásnak alkalmas modern utcai butorozatlan tiszta szoba kiadó, szoba szobával és villanyvilágítással Egymalom-u. 3. Értekezhetni Üzletvezetőség V. Kertész mérnöknel 8-2-ig délután a lakásban.

Két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel November 1-re kiadó Széchenyi u. 27 sz. a Értekezhetni ugyanott az utcai lakásban

Kiadó modern lakások november 1-re.

- 6 szobás emeleti lakás
- 5 szobás emeleti lakás (uj)
- 5 szobás földszinti lakás (uj)
- 3 szobás lakás
- 2 szobás lakás

Széchenyi-u. 25 sz. fürdőszobák, gáz és villanyvilágítással.

Különféle.

Izr. házvezetőnek egy uri házhoz felvétetik. Czim a kiadóba.

Kitűnő ellátás és gondos felügyelet mellett teljes ellátást kaphat 2-3 középiskolai tanuló. Cim József Kir. Herceg u. cza 34.

Kosztos diákokat elfogad tanár. Felügyelet, német szó. Nyomatató utca 14

Tekintő yes tanári családnál 1-2 középiskolai tanuló kitűnő ellátást kaphat. Cim a kiadóba.

Gymnasium négy alsó osztályába járó két tanuló keresztény hivatalnok családnál teljes ellátásra elfogadtatik. Morgó-u. cza 19

Két iskolás fiu vagy leány uti ellátást nyerhet Magos utca 7.

Jó izletes kóser házi koszt, valamint hideg és meleg ételx kaphatók. Abononák elfogadtatnak Rosner bodega vendéglős Hunyadi-u 11. szám.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Késnyes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, ugy magán, minc-alád ügyekbe Krámer József.

A középiskola alsóbb osztályába járó tanuló teljes ellátásra és a tanulásban való felügyelettel elfogad intelligens izr. család Czim a kiadóhivatalban.

Intelligens izr. család 1 esetleg 2 diákok teljes ellátásra elfogad Csapó u. 64.

Kitűnő befőzni való körte

előjegyezhető Dr. Balkányi Miklós irodájában, Debreczen. Kossuth-utca 32. naponta délelőtt 9-12 ig. Telefon szám 40.

Hol van a fogorvos? Egyháztér 3. szám alatt Molnár Testvérek

gramafon és lemezujdonságok raktárában, hol mindenkit megnevetet.

Legújabb felvételek:
Gondör Aurél. Atyai tanácsa, Marosa lánya esküvője.
Rózsa S. Lajos legújabb magyar nő-

tája: Nem tud senki semmit rólam
Schlezák leghíresebb opera énekes, Környei Béla pesti opera énekes legújabb felvételei. Bauman Károly összes kuptei.
Tessék meggyőződni.

Villamosvilágítást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását. évi jokban tartását ugy helyben, mint vidéken a legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl

Földvári L.

Debreczeni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat.

Osillárok, ivilámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányu Wolfram és Osmium égőket.

Iskola öltönyök valamint férfi öltönyök a legolcsóbban Grünfeld Adolf és Társánál

DEBRECZEN, kistemplom mellett, sarok bolt
kaphatók.

Minden vidéki keresse fel Szépe Lajos

Kossuth-utcai női-divatáru és fehérnemű üzletét